

Energidepartementet,
Postboks 8148 Dep
0033 Oslo

Vår dato: 26. oktober 2026

Distriktsenergis svar på høring om endringer i forskrift for omsetningskonsesjonærer om tilbakebetaling av anleggsbidrag ved prioriteringsvedtak av hensyn til nasjonale sikkerhetsinteresser

Distriktsenergi representerer en rekke kraftselskaper, herunder 70 % av landets nettselskaper med konsesjonsområder som dekker vel 70 % av landets areal.

Bakgrunn for høringen:

Det foreslås at Kongen i statsråd unntaksvis, gjennom enkeltvedtak, kan gi prioritert tilknytning til strømmettet, når det er nødvendig av hensyn til nasjonale sikkerhetsinteresser. Dette innebærer at en slik prioritert kunde kan gå forbi andre i nettkøen, der den «passerte» kunden allerede kan ha betalt anleggsbidrag til nettselskapet.

Energidepartementet foreslår endringer i forskrift om omsetningskonsesjonærer. For det første innføres en plikt for nettselskapene til å tilbakebetale utredningskostnader og anleggsbidrag til aktører som mister kapasitet på grunn av politiske prioriteringer knyttet til nasjonale sikkerhetsinteresser.

For det andre foreslås det å heve terskelen for anleggsbidrag i transmisjonsnettet fra 1 MW til 5 MW. Til slutt justeres den såkalte tiårsregelen, slik at tidsfristen for å kreve inn anleggsbidrag fra senere kunder løper fra det tidspunktet nettanlegget settes i drift istedenfor som i dag, der tiårsperioden starter når kunden som utløste investeringen blir tilknyttet eller får økt kapasitet.

Distriktsenergis merknader

Distriktsenergi støtter forslaget om at kunder av hensyn til nasjonale sikkerhetsinteresser kan prioriteres i nettkøen.

Distriktsenergi mener i den anledning at det er riktig og rimelig at en kunde som blir nedprioritert av hensyn til nasjonal sikkerhet, ikke skal bli sittende med regningen for kapasitet kunden ikke får benyttet.

Etter den foreslåtte § 17-10 i forskriften skal nettselskapet, etter krav fra kunde, plikte å tilbakebetale utredningskostnader og anleggsbidrag uten ugrunnet opphold, dersom kunden får sin tilknytning utsatt eller omdisponert som følge av et vedtak etter energiloven § 3-8. Ett krav vi ikke finner urimelig.

Dette følges opp ved at departementet legger til grunn at nettselskapene vil kreve utredningskostnader og anleggsbidrag fra kunden som prioriteres, i tråd med gjeldende regelverk. Dette gjelder også for nettanlegg som opprinnelig ble planlagt for aktøren som blir prioritert ned som følge av vedtaket etter energiloven § 3-8, hvis disse anleggene er en forutsetning for tilknytningen av den prioriterte kunden. Man vil på denne måten hente inn igjen utgiftene, som tilbakebetales til kunden, som er blitt forbigått.

Men i de tilfellene der disse kostnadene ikke lar seg plassere på den nye kunden – for eksempel fordi de opprinnelige prosjektene eller utredningene ikke var en direkte forutsetning for den nye kundens tilknytning, eller fordi nettselskapet har hatt forgjeves prosjekteringskostnader – fastslår departementet at udekket beløp må hentes inn via den ordinære nettariffen.

Dette innebærer i praksis at kostnadene nettselskapet får som en følge av at en kunde blir prioritert, av hensyn til nasjonale sikkerhetsinteresser betales av det lokale næringslivet og øvrige kunder til det lokale nettselskapet, der den prioriterte kunden er tilknyttet.

Dette mener vi er prinsipielt feil. Hensynet til nasjonale sikkerhetsinteresser bør ikke betales av et lokalt selskaps kunder i ett slikt tilfelle. Det må finansieres på annet vis. For eksempel ved at utgiften henføres transmisjonsnettet eller tas over statsbudsjettet.

Ved å legge denne utgiften på nettselskapet, slik det er foreslått, vil man også påvirke nettselskapets RME-effektivitet i konkurransen med andre nettselskaper om å være RME-effektiv og derigjennom begrense selskapets avkastning til selskapets eiere.

Det er fullt mulig å innføre en prioritet i køen og samtidig imøtekomme urimelighetene ved at det er de lokale kundene som skal ta regningen for det nasjonale sikkerhetsbehovet.

Hva om flere konsesjonsområder og nettnivåer er involvert?

Forskriftsutkastet (§ 17-10) slår fast at kunden har rett til å få tilbakebetalt utredningskostnader og anleggsbidrag fra «nettselskapet». I praksis kan det være flere nettselskaper involvert i en tilknytningsprosess.

En kunde forholder seg avtalemessig til sitt lokale nettselskap. Men netttiltakene som kunden har betalt for, kan befinne seg i et overliggende regionalnett, i ett nabonett eller i Statnetts transmisjonsnett.

Dersom et prioriteringsvedtak etter energiloven § 3-8 fattes i overliggende nett, må det lokale nettselskapet likevel utbetale pengene til sin kunde «uten ugrunnet opphold». Det er uklart hvordan det lokale nettselskapet skal få sine innbetalte midler refundert for eksempel fra det overliggende nettselskapet. Her kan det være behov for presiseringer i regelverket. Ikke bare av hensyn til sluttkunden, men også for å unngå at det nettselskapet som må betale uten ugrunnet opphold får en likviditets og administrativ belastning.

Det kan således være et behov for å se oppgjørsreglene mellom nettselskaper når et statlig prioriteringsvedtak forskyver kapasiteten på tvers av nettnivåer eller

Departementet foreslår å heve terskelen for å kreve anleggsbidrag i transmisjonsnettet fra 1 MW til 5 MW, jf. § 16-10.

Begrunnelsen er at mindre aktører under 5 MW (som skoler, landbaserte oppdrettsanlegg, mindre industri og landstrøm) i liten grad utløser direkte tiltak i transmisjonsnettet, og at de ikke bør eksponeres for urimelige lokaliseringssignaler på dette spenningsnivået.

Distriktsenergi er av den oppfatning at anleggsbidragsreglene i dag er i overkant kompliserte og at disse skaper grobunn for unødvendige konflikter. Vi kjøper også begrunnelsen som gis for å heve terskelen i transmisjonsnettet for anleggsbidrag, ved å heve terskelen til 5MW er begrunnet i at tilknytninger under denne terskelen i liten grad utløser direkte tiltak i transmisjonsnettet.

Likevel vil vi minne om at når reglene for anleggsbidrag er oppe til diskusjon, mener vi dagens premiss om at regelverket for anleggsbidrag er utformet slik at kunder som ikke har nytte av et nettiltak, ikke skal være med på å betale for dette, fortsatt bør være gjeldende.

Opprettholdelse av 1 MW-grense i regionalnettet

Departementet ber om innspill på grensen på 1 MW i regionalnettet. Distriktsenergi mener 1 MW i regionalnettet er en fornuftig og avveid grense. Regionalnettet ligger ofte nærmere sluttbrukerne, og anleggsbidrag her gir et nødvendig og treffsikkert lokaliseringssignal og begrenser på den måten nettleien for øvrige nettkunder.

Men også på regionalnettet og underliggende nettnivå understreker vi at arbeidet med å forenkle reglene for anleggsbidrag må fortsette.

Justering av tiårsregelen for anleggsbidrag

Departementet foreslår å endre § 16-1 andre ledd, slik at tiårsfristen for å kreve anleggsbidrag fra etterfølgende kunder regnes fra nettanlegget settes i drift, og ikke fra den utløsende kundens tilknytning.

Distriktsenergi støtter denne endringen. I praksis vil idriftsettelse og tilknytning ofte skje tett i tid, men endringen gir en klargjøring i tilfeller der den utløsende kunden blir forsinket eller trekker seg helt fra prosjektet. At tiårsregelen er knyttet til anleggets faktiske idriftsettelse sikrer at etterfølgende kunder som benytter kapasiteten innenfor en tiårsperiode bidrar som forutsatt, uavhengig av skjebnen til den enkelte utløsende aktør.

For det tilfelle at det er et ønske om at vi utdyper våre synspunkter eller det er andre spørsmål i anledning denne høringen er det naturligvis bare å ta kontakt.

Vennlig hilsen

Distriktsenergi

Knut Lockert
daglig leder